23.3.2022

Ympäristövaliokunta

Eduskunta

Lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle ilmastolaiksi (HE 27/2022 vp)

Ympäristövaliokunnassa on käsiteltävänä Hallituksen esitys eduskunnalle ilmastolaiksi (HE 27/2022 vp). Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry:ltä on pyydetty kirjallista asiantuntijalausuntoa ja SKAL esittää lausuntonaan seuraavaa.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi ilmastolaki. Samalla voimassa oleva ilmastolaki ehdotetaan kumottavaksi. Esityksen tavoitteena on vahvistaa sääntelyn ohjausvaikutusta ja varmistaa, että Suomi saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2035 mennessä. Ehdotetussa laissa säädettäisiin uusista ilmastotavoitteista. Vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteen lisäksi esityksessä säädettäisiin päästövähennystavoitteet vuosille 2030 ja 2040. Vuodelle 2050 asetettua päästövähennystavoitetta päivitettäisiin ja säädettäisiin myös nielujen vahvistamisen tavoitteesta. Samoin ilmastolain suunnittelujärjestelmä laajennettaisiin koskemaan maankäyttösektoria.

SKAL toteaa, että ilmastolakiehdotuksessa asetetaan uusia entistä kireämpiä tavoitteita. Myös EU on asettanut tavoitteita ja EU:n tavoitteena on olla ilmastoneutraali vuoteen 2050 mennessä. EU-komissio julkaisi heinäkuussa Fit For 55 -ilmastopaketin, jonka mukaan EU:n lainsäädäntöä uudistetaan vastaamaan vähintään 55 %:n päästövähennystavoitetta vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasosta.

SKAL esittää, että ilmastolaissa ei aseteta EU-vaatimuksia tiukempia kansallisia tavoitteita. Samalla SKAL toteaa, että ehdotuksen mukainen hiilineutraaliustavoitteen aikataulu on kireä yleisesti kansainvälisessä vertailussa, ja myös pohjoismaisittain esimerkiksi Ruotsiin ja Tanskaan verrattaessa.

SKAL edellyttää, että ilmastolain tavoitteiden toteuttamiseksi eri sektoreilla tehtävien toimenpiteiden ja lainsäädännön valmistelussa otetaan huomioon vaikutukset elinkeinoelämälle ja Suomen kilpailukyvylle. Tämä on entistä tärkeämpää, kun Venäjän hyökkäyssodan myötä on havaittu kriisitilanteiden nopeat vaikutukset energian hintoihin. Korkeat polttonesteiden hinnat vaarantavat Suomen logistisen kilpailukyvyn.

Ehdotuksen 8 §:n 2 momentin 3 kohdan perusteluissa on todettu, että suunniteltaessa tulevia toimia olisi arvioitava toimien sosiaalista ja taloudellista vaikuttavuutta esimerkiksi tulonjaon oikeudenmukaisuuden, työllisyyden sekä teollisuuden ja muun elinkeinoelämän kilpailukyvyn turvaamisen näkökulmasta. SKAL edellyttää, että elinkeinoelämää koskeva osa on lisättävä myös varsinaiseen pykälätekstiin.

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry | Finlands Transport och Logistik SKAL rf | Finnish Transport and Logistics SKAL
Nuijamiestentie 7, FI-00400 Helsinki | Tel. +358 9 478 999 | skal@skal.fi | Y-0202176-1
skal.fi | **skal.fi/sv** | **skal.fi/en**

Vaikka ilmastolakiehdotus suuntaa tavoitteita tulevaisuuteen, haluaa SKAL kuitenkin kiinnittää huomiota myös maailmassa ja Euroopassa vallitsevaan ajankohtaiseen tilanteeseen. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on saanut jo muutenkin korkealla olevat polttonesteiden hinnat entistä jyrkempään nousuun. Dieselin myyntihintojen käydessä hetkellisesti jopa 2,40 euron litrahinnan tuntumassa, ja ollen korkeammat kuin 95-bensiinin, vaikutukset ammattimaiseen liikenteeseen ovat huomattavia.

Tällaisten tilanteiden mahdollisuus tulee ottaa huomioon myös ilmastolaissa.

SKAL edellyttää tässä akuutissa ongelmassa nopeita toimenpiteitä tilanteen helpottamiseksi. SKAL esittää esimerkiksi määräaikaista luopumista jakeluvelvoitteesta. Tämä olisi mahdollista tehdä suhteellisen nopeasti ja määräaikaisena se ei tarkoittaisi lopullisesta tavoitteesta luopumista, mikäli tilanne helpottuu ja öljyn sekä fossiilisten ja uusiutuvien polttoaineiden maalimanmarkkinahinnat tasoittuvat.

Vertailtaessa fossiilisen dieselin ja uusiutuvan dieselin (HVO) maailmanmarkkinahintoja, huomataan, että uusiutuvan dieselin hinta on kaksinkertaistunut vuoden aikana, helmikuusta 2021 helmikuuhun 2022, ollen nyt yli 3000 dollaria / tonni. Samaan aikaan fossiilisen dieselin hinta on noussut 500 dollarista noin 845 dollariin / tonni.

Näin ollen 19,5 %:n jakeluvelvoite aiheuttaa 0,315 €/l lisähinnan verrattuna tilanteeseen ilman jakeluvelvoitetta. Säädöksen mukainen asteittainen jakeluvelvoitteen nosto 30 %:iin vaikuttaa nykyisillä dieselin maailmanmarkkinahinnoilla 0,485 €/l lisähinnan verrattuna tilanteeseen ilman jakeluvelvoitetta. Jakeluvelvoitteen määräaikaisella poistamisella voitaisiin saada helpotusta kuljetusalaa merkittävästi uhkaavaan ongelmaan.

LIITE

SKALin lausunto keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta: https://www.skal.fi/fi/julkaisut/skal-suomen-tulee-tavoitella-paastovahennyksia-kilpailukykynsa-murentumatta

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Anssi Kujala
toimitusjohtaja

Ari Herrala
edunvalvontajohtaja